

บทบาททูตวัฒนธรรมของพระนิสิตกัมพูชา
ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

A CULTURAL DIPLOMACY ROLE OF COMBODIAN BUDDHIST MONK
STUDENTS IN MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY

พระสอน อาวุธอุปญโญ¹

PhraHon Aavutdhapanño

E-mail : 6026501017@mcu.ac.th

Received: February 17, 2023 Revised: March 22, 2024

Accepted: March 22, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของพระนิสิตชาวกัมพูชา ใน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2) เพื่อศึกษาบทบาททูตวัฒนธรรมของพระนิสิต ชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริม บทบาททูตวัฒนธรรมของพระนิสิตชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็น การศึกษาวิจัยแบบเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า บทบาททูตวัฒนธรรมของพระนิสิตชาวกัมพูชา ที่มีบทบาทในหลายๆ ด้านที่คาดหวังหรือบทบาทที่สังคมกำหนดตลอดจนบทบาทในการดำเนิน กิจกรรมส่วนใหญ่ทำหน้าที่ของตนเองด้วยความเต็มใจและใส่ใจดูแลให้ความเคารพต่อผู้อื่นเป็น บุคคลที่ควรให้ความเคารพนับถือมีบทบาทสำคัญคือการให้คำแนะนำทางจิตใจ เป็นที่พึ่งทางจิตใจ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างเรื่องศีลธรรม จริยธรรมและ รู้จักกาล รู้จักเวลา ยึดมั่นปฏิบัติตาม ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น

ส่วนแนวทางการส่งเสริมบทบาททูตวัฒนธรรมของพระนิสิตชาวกัมพูชาเป็นการ ส่งเสริมพระนิสิตเป็นภารกิจหลักของทูตวัฒนธรรม ในการเผยแผ่วัฒนธรรม ส่งเสริม ศิลปะวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การเป็นผู้แทนทางวัฒนธรรม ที่จะสะท้อนให้เห็นถึง ตำแหน่งในสังคม รวมไปถึงสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบ 1) แนวทางการส่งเสริมบทบาทด้าน

¹ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การศึกษา 2) แนวทางการส่งเสริมบทบาทด้านวัฒนธรรม 3) แนวทางการส่งเสริมบทบาทด้านการดำเนินชีวิต 4) แนวทางการส่งเสริมบทบาทด้านสังคม

คำสำคัญ : บทบาททูตวัฒนธรรม, พระนิสิตชาวกัมพูชา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Abstract

This research article has 3 objectives: 1) study the way of life of Cambodian monks in Mahachulalongkornrajavidyalaya University, 2) study the roles of cultural ambassadors of Cambodian monks at Mahachulalongkornrajavidyalaya University, and 3) study guidelines for promoting the role of cultural ambassadors of Cambodian monks at Mahachulalongkorn University. It was qualitative research.

The research results found that purposely the cultural diplomacy role of Cambodian Buddhist monk students where many roles were expected and desired by their society including the roles in voluntarily performing their activity and paying respect to others. Those roles become essential because they are regarded as providing certain guidelines to comfort people's mind they morally behave as the role model through understanding space and time and strictly following the regional tradition.

As far as the cultural diplomacy role of Cambodian Buddhist monk students is concerned, it somehow supports those students in propagating their culture, arts and tradition whereby the exchange of such culture could be done since they represent such role by which it has been reflecting on the social position including their right and responsibility as follows: 1) the guideline in supporting the educational role, 2) the guideline in supporting the cultural role, 3) the guideline in supporting the role in living life, and 4) the guideline in supporting the social role.

Keywords : Cultural Diplomacy Role, Cambodian Buddhist monk students

1. บทนำ

ไทยและกัมพูชามีความสัมพันธ์กันมานับแต่อดีต ด้วยเหตุที่เป็นประเทศที่ไม่เพียงแต่มีพรมแดนติดกันเท่านั้น หากยังเป็นประเทศที่มีความคล้ายคลึงกันทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม โดยเฉพาะ “อาณาบริเวณพื้นที่ ชายแดน”(Borderland) ในปัจจุบันที่ผู้คนในอดีตที่อาศัย อยู่ในอาณาบริเวณดังกล่าวไม่เพียงแต่มีการเดินทางติดต่อ สัมพันธ์กันอย่างเสรีเพราะผู้คนเหล่านั้นต่างมีวัฒนธรรม หรือวิถีการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นภาษา ศาสนา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีและแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ นำมาซึ่งปฏิสัมพันธ์ที่หลากหลาย ทั้งความสัมพันธ์ที่ดีผ่านรูปแบบของเครือญาติการแต่งงาน ญาติ พี่น้องเพื่อน ผู้รับอุปถัมภ์-ผู้ให้อุปถัมภ์ รวมทั้งความสัมพันธ์ ในเชิงความขัดแย้งในบางกรณีอันจัดว่าเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ในยุคจารีต อย่างไรก็ตาม การเดินทางติดต่อสัมพันธ์กัน อย่างเสรีของผู้คนทั้งที่อยู่ใน² “อาณาบริเวณพื้นที่ ชายแดน” (Borderland) ในปัจจุบัน และที่อยู่ห่างออกไป รวมทั้ง ความคล้ายคลึงทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมดังกล่าว ที่ดำรงอยู่มาเป็นเวลายาวนานในยุคจารีตก็ต้องสิ้นสุดลง เมื่อช่วงศตวรรษที่20 ภายหลังจากที่ได้มีการกำหนดกรอบ ความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศขึ้น คือ กรอบความคิดของความเป็นรัฐชาติสมัยใหม่ (Modern Nation State) โดยเน้นขอบเขตและดินแดนที่ชัดเจน รวมทั้งการปกครองที่เป็นเอกภาพในดินแดน มีการกำหนด เขตแดน และก่อตั้งรัฐชาติขึ้นในนามไทยและกัมพูชาขึ้นมา โดยมีเส้นเขตแดนเป็นเครื่องบ่งชี้เป็นการลากเส้นพรมแดน ทางการเมือง(รัฐชาติ) ทาบลงไปบนเส้นพรมแดนทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ส่งผลให้การเดินทางติดต่อ สัมพันธ์กันของผู้คนที่อยู่ต่างรัฐชาติต้องอยู่ภายใต้การควบคุมอย่างเข้มงวดของรัฐแม้ว่าในอดีตรูปแบบการเดินทางข้ามพรมแดนของผู้คนทั้งสองฝั่งนี้มีความหลากหลาย นับตั้งแต่การ เดินทางเพื่อเยี่ยมเยียนญาติพี่น้องการจับจ่ายซื้อของเพื่อการ อุปโภคบริโภคการเข้ามาเป็นแรงงาน การค้าขายการเข้าร่วม เทศกาลงานบุญต่าง ๆ เป็นต้น

ในปัจจุบันที่เรียกกันว่า ยุคโลกาภิวัตน์การเดินทางเคลื่อนไหวของผู้คนทั้งสองฝั่งกลับมีรูปแบบที่หลากหลายและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งนับตั้งแต่ประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมการค้ากับ ประเทศเพื่อนบ้านในอดีตจนถึงปัจจุบัน ในหลายโอกาสและสถานการณ์นั้น ชุมหรือลุ่มก็มีหน้าที่ สถานภาพ และบทบาทมากกว่าหนึ่ง ทั้งที่ได้รับมอบหมายและโดยสมัครใจ

² สมหมาย ชินนาค,การทูตภาคประชาชนกับความมั่นคงของชาติและภูมิภาค: กรณีศึกษาวิถีชีวิตการปรับตัว เครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมข้ามชาติและบทบาทในฐานะทูตทางวัฒนธรรมของพระนักศึกษาข้ามแดนชาวกัมพูชาในประเทศไทย,วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2552), หน้า บทคัด.

ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ลุ่มลาดความรู้หรือการฝึกอบรมแนวทางปฏิบัติตัวในการทำงานของ ล่าม จึงทำให้ล่ามไม่เข้าใจถึงบทบาทและขอบเขตหน้าที่ของตนที่ชัดเจน เมื่อเป็นเช่นนี้ เมื่อล่าม มองเห็นปัญหาหรือสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งกันระหว่างสองฝ่าย ในหลายครั้งล่ามจึงถือ วิสาละครองบทบาทของคนกลางหรือผู้ไกล่เกลี่ยไปโดยปริยายด้วยเจตนาที่ต้องการช่วยแก้ สถานการณ์และคลายปมขัดแย้งดังกล่าว ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลที่มาจากต่าง วัฒนธรรมมักจะมีข้อขัดข้องหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นเพราะความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในกรณีที่พูดวัฒนธรรมของทั้งสองฝ่ายมีความแตกต่างกันมาก เมื่อการสื่อสารนั้นกระทำ โดยผ่านตัวกลาง เช่น ล่าม ซึ่งมักได้รับการคาดหวังให้เป็นสื่อกลางทางวัฒนธรรม จึงมีประเด็น คำถามสำคัญว่าล่ามจะรับมือกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมการสื่อสารของคู่สนทนาอย่างไร หากเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งในการสนทนาคือการรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างคู่สนทนาทั้ง สองฝ่ายอย่างที่ได้พบได้ในงานล่ามในบริบททางการทูต สิ่งที่สำคัญพูดหรือล่ามในบริบทสถานทูต เป็นสถานภาพชั่วคราวที่เพิ่มเติมเสริมขึ้นมาเฉพาะโอกาส กล่าวคือ ผู้ทำหน้าที่ล่ามนั้นล้วนมี ตำแหน่งหน้าที่งานประจำในสถานทูต เช่น เจ้าหน้าที่แผนกกงสุล แผนกการเมือง หรือ แผนก การค้า เป็นต้น แต่ในบางโอกาสหรือสถานการณ์ บุคคลเหล่านี้ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็น ล่ามในการสื่อสารซึ่งกันละกันหรือเจรจากับตัวแทน ซึ่งเป็นบทบาทที่เพิ่มเติมขึ้นมาจากหน้าที่หลัก ทั่วไป ในการสื่อสารระหว่างการทูตวัฒนธรรม และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่แตกต่างกันออกไปใน สถานการณ์ความขัดแย้งหรือกรณีที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม³

ในส่วนของพระนิสิตหรือนักศึกษามีจำนวนมากที่เข้ามาศึกษาในประเทศเพื่อนบ้าน ตัวเลขนักศึกษาจากกัมพูชาในรายงาน ของ สกอ. นั้นกว่าครึ่งเป็น “พระ” ซึ่งในงานวิจัยนี้ต่อไปจะ เรียกว่า “พระนักศึกษา” ที่ศึกษาอยู่ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หรือที่เรียกกัน ว่า มหาวิทยาลัยสงฆ์ซึ่งมีวิทยาเขตกระจายอยู่ทั่วประเทศ โดยมีจำนวน “พระนักศึกษา” ถึง 458 คน ดังเช่นกรณีในมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย(ส่วนกลาง)มีนักศึกษาพระชาว กัมพูชามาศึกษาว่า 40 รูป โดยพระนักศึกษานี้จะกระจายพำนักอาศัย (จำวัด) อยู่ตามวัด ต่างๆ ในเขตตัวเมืองนนทบุรีหรืออยู่ในกรุงเทพซึ่งอยู่ใกล้มหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย จากการที่ได้สัมผัสกับบรรดาพระนักศึกษา ชาวกัมพูชาเหล่านี้ก็พบว่ามีความน่าสนใจอยู่ หลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนิน ชีวิตประจำวันที่ต้องปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมไทยและ วัฒนธรรมอีสาน ลาว การมีบทบาท สำคัญในการนำเสนอ อัตลักษณ์เขมร ผ่านการจัดประเพณี

³ กระทรวงการต่างประเทศ, อ้างใน พระอภินันท์ ทะสุนทร “พุทธศาสนิกายเถรวาทในฐานะ การทูตเชิงวัฒนธรรมในความสัมพันธ์ไทย-เวียดนาม” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิภาค ศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.

และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ศาสนาในแบบเขมร อาทิการจัดงานสารทเขมร (ปรีอ-จุม-เบ็ญ อ่านว่า ปรีอ-จุม-เบ็ญ (ปิณฑ์)) งานขึ้นปีใหม่เขมร (สงกรานต์) การจัดงานบุญกฐิน-ผ้าป่าข้ามแดน ฯลฯ

การนำเอาศิลปะและวัฒนธรรมเขมรผ่านเวทีต่างๆ เป็นต้น โดยการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น จะดำเนินงานภายใต้ร่มร่มสมณะนิสิตเขมรประจำของทางมหาวิทยาลัย ขณะเดียวกันพระชาวกัมพูชาที่จบ การศึกษาและเดินทางกลับประเทศแล้ว เกือบทุกรูปก็ยังคงรักษาความสัมพันธ์อันดีกับ สถาบันการศึกษาที่ตนเคยศึกษา กับวัดและพระสงฆ์ที่ตนเคยจำวัด รวมทั้งอุปาสก อุปาสิกาก็ ตนคุ้นเคยทั้งยังนำเอาแนวคิด มุมมองและประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างที่อยู่ที่ประเทศไทย ไป ปรับใช้ในชุมชนที่วัดตนตั้งอยู่ “บทบาท” ที่ได้พบเห็นที่ประเทศไทยไปปรับใช้ในกิจกรรมพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านอุดมศึกษากับประเทศกัมพูชาซึ่งจะนำมาซึ่งการคลี่คลายความขัดแย้งหว่าดระแวงต่อกันได้ในท้ายที่สุด⁴

จากสภาพปัญหาที่เห็นได้ว่าบทบาทและวิถีชีวิตดังกล่าวข้างต้นของพระนิสิตและอดีตพระนักศึกษาว ชาวกัมพูชา กล่าวได้ว่าเป็นทั้ง ชุมทางวัฒนธรรม มีหลักแนวทางที่จะสนับสนุนการส่งเสริมสร้างความสัมพันธ์และมิตรไมตรีอันดีงามเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างเพื่อนบ้านกับชาวกัมพูชา และพระภิกษุในทางพุทธศาสนาที่ช่วยกันดำรงพระพุทธศาสนาไปพร้อมๆ กัน หากบรรดาพระนักศึกษาวชาวกัมพูชาจำนวนหนึ่งที่จบการศึกษาไปแล้วบางรูปจะยังคงดำรงสมณเพศอยู่ ขณะที่บางรูปก็ลาสิกขาจากสมณเพศเพื่อไปประกอบอาชีพต่างๆ ในบ้านเกิดเมืองนอนของตนเองก็ตามสามารถที่จะช่วยกันรักษาวัฒนธรรมอันเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี ระหว่างชาวไทยกับชาวกัมพูชาให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการจับจ่ายซื้อสิ่งของและมีการค้าขายต่อกันเหมือนบ้านพี่เมืองน้องที่ดีในการดำรงชีวิตของคนที่ดีอาศัยอยู่ขอบเขตชายแดนไทยกับกัมพูชา

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับบทบาททูตวัฒนธรรมของพระนิสิตชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และผู้คนจากประเทศเพื่อนบ้านในการผ่านพระนักศึกษาวจึงไม่เพียงแต่จะทำให้เรามีความเข้าใจเพื่อนบ้านลึกซึ้งมากขึ้นเท่านั้น หากแต่อาจนำไปสู่การกำหนดแนวนโยบายที่เหมาะสมสำหรับทั้งสองประเทศโดยเฉพาะจะเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของการค้าขายสินค้าระหว่างกันได้ดีและเป็นวัฒนธรรมต่อไปอย่างยิ่ง

⁴ งานวิจัยผลกระทบระหว่างไทย-กัมพูชาและการบูรณาการ ความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ, 2551, หน้า 23.

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของพระนิสิตชาวกัมพูชาใน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาบทบาทพฤติกรรมของพระนิสิตชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทพฤติกรรมของพระนิสิตชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3. วิธีการดำเนินการวิจัย/รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทพฤติกรรมของพระนิสิตชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทพฤติกรรมของพระนิสิตชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและเป็นการศึกษาเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Work Study) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ พระนิสิตและนิสิตที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยและเป็นนิสิตต่างชาติ ที่มีบทบาทพฤติกรรมในการส่งเสริมกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมผู้วิจัยได้กำหนดมาข้างต้น จำนวน 20 รูป/คน 1. พระนิสิตปริญญาตรี จากคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 5 รูป 2. พระนิสิตปริญญาโท จากคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 10 รูป และ 3. นิสิตชาวกัมพูชาที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 5 คน

3.1 เครื่องมือการวิจัย

3.1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีบทบาทอย่างมากในการวิจัย การเลือกใช้เครื่องมือใดนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์และลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ซึ่งหมายความว่าต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยเช่นกัน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์ (Interview) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาโดยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรัชญาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็น ความจริง เจตคติ เพื่อเป็นแนวทางการพฤติกรรม ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านวัฒนธรรม ด้านการดำเนินชีวิต และด้านสังคม แบบการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์

เชิงลึกอย่างมีโครงสร้าง (Structured In-depth interview) โดยเป็นการสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และประเด็นอื่น ๆ เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์งานวิจัย เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความจริง ความคิดเห็น ปัญหา ข้อเสนอแนะ ความรู้สึก เจตคติ

3.1.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ข้อมูลชั้นปฐมภูมิและทุติยภูมิ โดยศึกษาจากงานเขียนของนักวิชาการตลอดจนผู้รู้ ทฤษฎีแนวคิด เอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรา หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ และผลงานวิจัย

2. สร้างเครื่องมือตามวัตถุประสงค์ คำนิยามศัพท์ ของการทำวิจัยในการศึกษาที่กำหนด ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์ (Interview) แบบสังเกต (Observation)

3. นำเครื่องมือที่ได้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน รวมถึงอาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจแก้ไขอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความชัดเจนและความถูกต้อง ตรวจสอบด้านภาษาและความเที่ยงตรง (Validity) โดยปรับข้อคำถามก่อนนำไปใช้ในงานวิจัย

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ขอความร่วมมือพร้อมเข้าพบกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เรากำหนด จากนั้นอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ จากนั้นเริ่มการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามแบบสัมภาษณ์ที่จัดเตรียมไว้ ต่อเนื่องสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด ซึ่งสามารถจะตั้งคำถามที่มีลักษณะเชิงลึกลงรายละเอียดต่างๆ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงสถานที่ที่จะไปเก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย และขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย

2. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารงานวิชาการและงานวิจัยที่มีผู้ทำการศึกษาวิจัยแล้ว เก็บข้อมูลเบื้องต้นจากแบบสอบถาม หากกลุ่มตัวอย่างที่จะสัมภาษณ์

3. ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมายกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ตามเวลาที่ได้ทำการนัดหมายไว้ล่วงหน้าแล้ว ดังนี้

3.1 วัน เวลา การสัมภาษณ์

3.2 สถานที่สัมภาษณ์

3.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์

3.4 วิธีการสัมภาษณ์ (การถาม, การตอบ, การจดบันทึกคำตอบ)

4. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพและภาคสนาม คือ ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำมาจำแนกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นสำคัญ โดยอาศัยการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาเป็นแนวทางในการจำแนกข้อมูลและนำมารวบรวม สังเคราะห์ วิเคราะห์ สรุปประเด็นสำคัญ และอธิบายความเชื่อมโยงกันโดยการเขียนในเชิงพรรณนาเป็นการเขียนเรียงความโดยสอดแทรกความรู้สึกจากสภาพความเป็นจริงลงไปและประยุกต์เข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบันให้ทันสมัยเข้าใจง่ายสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในสังคมโดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาเรียบเรียงให้เป็นระบบระเบียบพร้อมที่จะนำไปวิเคราะห์ต่อไป ขั้นตอนนี้ ได้แก่ การจัดบันทึกใหม่ และพิมพ์ข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อเตรียมไปสู่การให้ความหมายข้อมูลการจัดหมวดหมู่ และการวิเคราะห์ในขั้นสุดท้ายต่อไป
2. ให้ความหมายกับข้อมูล (Conceptualizing the data) ในขั้นตอนนี้ได้อาศัยการตีความจากข้อมูลเบื้องต้นให้เป็นข้อความที่สื่อความหมายของผู้ให้ข้อมูล
3. จัดหมวดหมู่ความหมายของข้อมูล (Categorize the Concepts) เป็นขั้นการนำเอาความหมายที่ให้ไว้มาจัดเป็นหมวดหมู่ จากนั้นนำความหมายที่จัดหมวดหมู่แล้วมาตีความสร้างรูปแบบอุปนัย
4. วิเคราะห์และสรุปรวบรวมความหมายให้ได้ความรู้ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำข้อสรุปต่าง ๆ มาเชื่อมโยงกันจนเกิดเป็นโครงสร้างของข้อสรุปที่สามารถตอบปัญหาในการวิจัย

4. ผลการวิจัย

4.1 วิถีชีวิตของพระนิสิตชาวกำพูชาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การดำเนินชีวิตของพระนิสิตชาวกำพูชาที่มาศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนใหญ่ดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัยทำหน้าที่ในการเป็นทูตวัฒนธรรมในการสื่อสารและส่งเสริมวัฒนธรรมให้กับกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยในด้านจะเห็นได้ว่าการสนับสนุนกิจกรรมของพระนิสิตชาวกำพูชาที่มีต่อการสืบทอดวัฒนธรรมโดยการให้การสนับสนุนกิจกรรมความร่วมมือที่มุ่งเพื่อสร้างความเข้าใจในด้านดีเกี่ยวกับประเทศชาติของตนเอง เช่น วิถีชีวิตในการดำรงตนในมหาวิทยาลัย แนวคิดทางพระพุทธศาสนาให้เกิดขึ้นกับกลุ่มนิสิตร่วมชาติ

เดียวกันหรือประชาชนที่มาร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ โดยการใช้ภาษาประจำชาติของตนเป็นเครื่องมือในการสืบทอดวัฒนธรรมและมีการแลกเปลี่ยนศิลปะประจำชาติและศิลปะท้องถิ่นของพระนิสิตที่อาศัยอยู่ในมหาวิทยาลัย การให้คำแนะนำทางจิตใจ สามารถเป็นที่พึ่งทางจิตใจ การประพฤติตนเป็นแบบอย่าง การประพฤติตนการให้การอบรมเรื่องศีลธรรม จริยธรรมแก่เยาวชน และการสอนให้เยาวชนรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง มีกิจกรรมร่ายทบเรียบร้อยดีงาม ปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม ลดละเลิกอบายมุขอันเป็นทางแห่งความเสื่อมทรามในชีวิต ไม่ทุจริต ดำรงชีพด้วยอาชีพสุจริตไม่สร้างปัญหาให้สังคมสิ่งแวดล้อมโดยเน้นเอกลักษณ์ทางศิลปะของท้องถิ่น นอกจากนั้นทูตวัฒนธรรมยังทำหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและวัฒนธรรมของตนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทย หรือใช้เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นคนไทย หรือใช้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากล หรือใช้ภาษาของตนเองในการสื่อสารโดยมีรูปแบบการเผยแพร่ที่หลากหลาย เช่น หนังสือ เอกสารแจก เป็นต้น การดำเนินภารกิจด้านนี้ของทูตวัฒนธรรมมีการสื่อสารอย่างต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมต่างๆ ต้องมีการสื่อสารในกลุ่มของพระนิสิตชาวกัมพูชาภาษาสื่อต่างๆ เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก เป็นต้นซึ่งทำหน้าที่ในการปลูกฝังพุทธศาสนาให้กับประชาชนทั่วไป ในด้านการให้ทาน ศีล และ ภาวนา ทูตวัฒนธรรมทำหน้าที่ปลูกฝังความเชื่อและนำพาปฏิบัติตามกาลและวันสำคัญต่างๆ การดำเนินชีวิตของพระนิสิตชาวกัมพูชานั้นจะต้องได้รับการสนับสนุนความสะดวกและความมั่นคงในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อให้มีความมั่นคงยั่งยืนและสอดคล้องกับนโยบายจำเป็นต้องฝึกฝนพัฒนาตนความรู้อยู่ตลอดเวลาในการดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัย

สรุปได้ว่าในการดำรงชีวิตของมนุษย์มีองค์ประกอบหลายประการที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิต เพื่อให้อยู่รอด ผู้วิจัยได้คัดเลือกองค์ประกอบต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง ของกับวิถีชีวิตและการดำรงชีวิต ดังนี้ ความสัมพันธ์ทางสังคม มนุษย์เป็นสัตว์สังคมจะดำรงชีวิตอย่างโดดเดี่ยวอยู่ลำพังไม่ได้ต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นในลักษณะเป็นกลุ่ม มีความสัมพันธ์ต่อกันใกล้ชิด จนเกิดเป็นครอบครัวกลุ่ม เครือญาติ สิ่งเหล่านี้คือความสัมพันธ์ทางสังคม ความเชื่อและศาสนา คือ การยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่ได้ยินได้เห็นจากข้อมูลต่าง ๆ หรือเกิดจากประสบการณ์ตรงของบุคคลอย่างสม่ำเสมอความเชื่อเกิดจากการเรียนรู้หรือการถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งสู่อีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งจะส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของคนในสังคม

4.2 บทบาททูตวัฒนธรรมของพระนิสิตชาวกัมพูชามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทบาททูตวัฒนธรรมของพระนิสิตชาวกัมพูชามีบทบาทในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นบทบาทที่คาดหวังหรือบทบาทที่สังคมกำหนดตลอดจนบทบาทในการดำเนินกิจกรรมส่วนใหญ่ทำหน้าที่ของตนเองด้วยความเต็มใจและใส่ใจดูแลให้ความเคารพต่อผู้อื่นด้วยเห็นว่าเป็นบุคคลที่ควรให้ความเคารพนับถือ การเข้าร่วมกิจกรรมช่วยให้เกิดความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่เป็นตัวอย่างแก่พระ

นิสิตรุ่นน้อง ๆ ต่อไป และที่สำคัญอย่างหนึ่งพระนิสิตชาวกัมพูชายังมีบทบาทสำคัญคือการให้คำแนะนำทางจิตใจ สามารถเป็นที่พึ่งทางจิตใจ การประพัตติตนเป็นแบบอย่าง การประพัตติตน การให้การอบรมเรื่องศีลธรรม จริยธรรมแก่เยาวชนและประชาชนและการสอนให้เยาวชนรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติตามกฎหมายกติกาของมหาวิทยาลัย รู้จักกาล รู้จักเวลา ยึดมั่นปฏิบัติตามหลักพระธรรมคำสอนของศาสนา ทำให้มีส่วนช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านของชุมชน เช่น การแต่งกายไปทำบุญ ผู้หญิงต้องใส่ผ้าถุงเท่านั้น ส่วนผู้ชายใส่กางเกงขายาวเพื่อเป็นการแสดงออกถึงความเคารพในสถานที่ และเป็นการแสดงออกถึงความเคารพในพระสงฆ์อีกด้วย บทบาทคือการแสดงหรือการกระทำให้เกิดผลขึ้นจะโดยสถานภาพของบุคคล หรือความคาดหวังของบุคคลอื่นที่มีต่อบุคคลที่ดำรงสถานภาพนั้น ทั้งบทบาทที่บุคคลรับรู้และบทบาทที่บุคคลแสดงออกจริงทางสังคม ซึ่งอาจรัดกุมหรือยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์และขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคคลนั้น ความสามารถและทักษะในการแสดงบทบาท ความสามารถเป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดของแต่ละบุคคล ส่วนทักษะเป็นสิ่งที่ได้เรียนรู้ภายหลัง แต่ทั้งสองสิ่งก็เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน หากไม่มีความสามารถเป็นทุน ทักษะก็ไม่ว่าเกิดได้ ด้วยทักษะและความสามารถนี้เองทำให้บุคคลแสดงบทบาทได้

สรุปได้ว่าบทบาททูตวัฒนธรรมของพระนิสิตชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยพุทธทางวัฒนธรรม” ที่ทำหน้าที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างพระนิสิตชาวกัมพูชาและชาวไทย และ “พระภิกษุ” ในทางพุทธศาสนาที่ช่วยจรรโลงพระพุทธศาสนา ไปพร้อม ๆ กัน แม้ว่าบรรดาพระนิสิตชาวกัมพูชากิจกรรมด้านวัฒนธรรมในกรอบกว้าง ๆ ทั้งภาษาความคิดอุดมการณ์ทัศนคติประเพณีวิทยาการ ความรู้และวิถีชีวิต ทั้งนี้เพื่อเป็นเครื่องมือสร้างความรู้สึที่ดีต่อกันโดยใช้แนวทางปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในลักษณะซึมลึกเพื่อให้เข้าถึงประชาชน สำหรับพระนิสิตชาวกัมพูชาที่ข้ามแดน นับว่ามีบทบาทในฐานะทูตทางวัฒนธรรมโดยเฉพาะการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกัมพูชา กับประเทศไทย และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของประเทศกัมพูชาให้กับคนไทยผ่านกิจกรรมที่จัดขึ้นในมหาวิทยาลัย ในหลากหลายรูปแบบเป็นการพัฒนาศักยภาพของพระนิสิตให้มีความมุ่งมั่น เข้มแข็ง กล้าหาญอดทน ขยันหมั่นเพียร มีกำลังใจ ไม่ย่อท้อ เป็นผู้นำบทบาททางวัฒนธรรม

4.3 แนวทางการส่งเสริมบทบาททูตวัฒนธรรมของพระนิสิตชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แนวทางการส่งเสริมบทบาททูตวัฒนธรรมของพระนิสิตชาวกัมพูชาในหลายๆ ด้านเพื่อเป็นการส่งเสริมพระนิสิตที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในการดำเนินชีวิตประจำวันในมหาวิทยาลัย ซึ่งภารกิจหลักของทูตวัฒนธรรม เช่น การเผยแพร่วัฒนธรรม ศิลปะวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การเป็นผู้นำทางวัฒนธรรมของประเทศ การ

รวบรวมข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องและแก้ไขภาพลักษณ์ของประเทศซึ่งมีบทบาทในด้านต่างๆ บทบาททูตวัฒนธรรมนั้นถือว่าเป็นพฤติกรรมที่สังคมกำหนดและคาดหวังให้กระทำเป็นแบบอย่างของพฤติกรรมที่คาดหวังว่าจะแสดงออกในกิจกรรมที่ทำร่วมกับผู้อื่น บทบาทจะสะท้อนให้เห็นถึงตำแหน่งในสังคม รวมไปถึงหน้าที่สิทธิ ความรับผิดชอบและอิทธิพลของแต่ละบุคคลด้วย ซึ่งมีแนวทางการส่งเสริมแต่ละด้าน ดังนี้

1) แนวทางการส่งเสริมบทบาทด้านการศึกษา ทูตวัฒนธรรมมีหน้าที่ส่งเสริมพระนิสิตชาวกัมพูชาให้ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นเพื่อเป็นการยกระดับการศึกษาของพระนิสิตเพื่อกลับไปพัฒนาชุมชนของตนเองที่บ้านเกิด เช่น เป็นครูสอนทางด้านพระพุทธศาสนา และเป็นผู้นำชุมชน เป็นต้น

2) แนวทางการส่งเสริมบทบาทด้านวัฒนธรรม ทูตวัฒนธรรมมีหน้าที่ส่งเสริมพระนิสิตชาวกัมพูชาได้มีการอนุรักษ์รักษาประเพณีท้องถิ่นและการเผยแพร่ไปยังกลุ่มต่างๆ เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมอันดีงามของประเทศชาติต่อไป

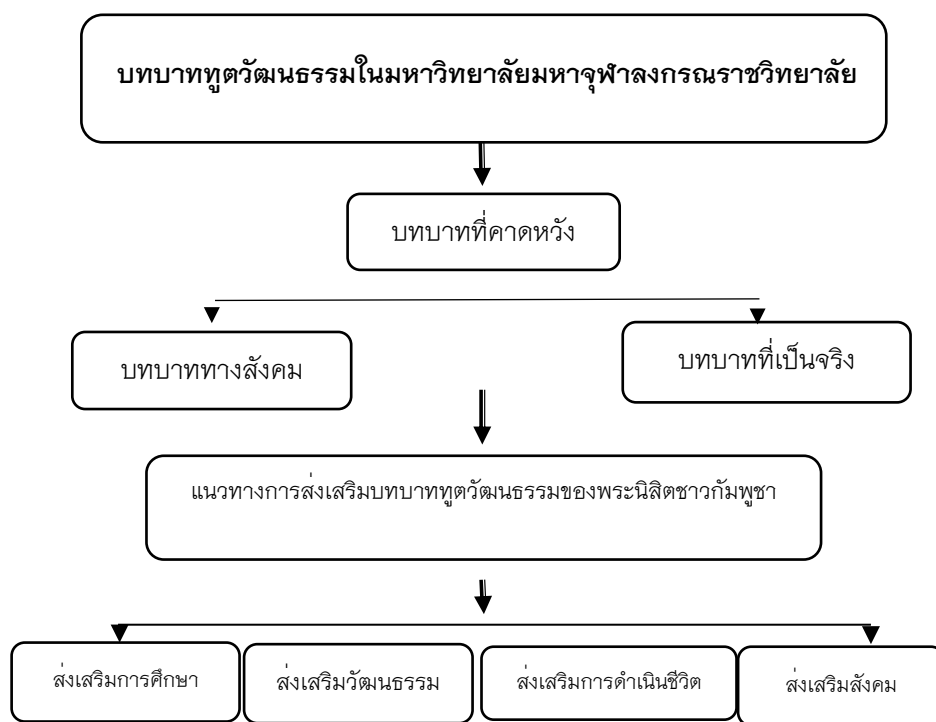
3) แนวทางการส่งเสริมบทบาทด้านการดำเนินชีวิตทูตวัฒนธรรมมีหน้าที่ส่งเสริมพระนิสิตชาวกัมพูชาในการดำเนินชีวิต ปลูกฝังให้เป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีต่อคนในชุมชนและสังคมที่ยึดมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายระเบียบของสังคมเป็นที่เคารพนับถือของคนในสังคม

4) แนวทางการส่งเสริมบทบาทด้านสังคม ทูตวัฒนธรรมมีหน้าที่ส่งเสริมพระนิสิตชาวกัมพูชาในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคลต่อกันและกันระหว่างบุคคล โดยมีการจัดระเบียบขึ้น ส่วนสถานการณ์ในสังคมในกลุ่มที่มีฐานะเป็นสมาชิกทางสังคม บทบาทด้านสังคมเป็นพฤติกรรมที่สังคมกำหนดและคาดหวังให้บุคคลกระทำ เป็นแบบอย่างของพฤติกรรมที่คาดหวังว่าบุคคลจะแสดงออกในกิจกรรมที่ทำร่วมกับผู้อื่น บทบาทจะสะท้อนให้เห็นถึงตำแหน่งในสังคม รวมไปถึงหน้าที่สิทธิ ความรับผิดชอบและอิทธิพลของแต่ละบุคคลด้วย

แนวทางการส่งเสริมบทบาทเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นไปตามหลักการแห่งพระธรรมวินัย และอุดมคติทางศาสนา มีความสอดคล้องกับบริบทของพระนิสิตตามวัฒนธรรม ประเพณี และพิธีกรรมทางศาสนา โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ มีรากฐานมาจากหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของสังคม และชุมชน ควรให้ความสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริม และพัฒนาบทบาท และกิจกรรมของพระนิสิตเพื่อประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยและประชาชนทั่วไปให้มากขึ้น เช่น ร่วมมือกับทางคณะสงฆ์ หรือสถาบันการศึกษาจัดอบรมสัมมนา ถวายความรู้แก่พระภิกษุ สามเณร พร้อมทั้งพิจารณาให้ความอุดหนุนด้านทุนและงบประมาณแก่พระนิสิตที่มีบทบาทในการปลูกฝังวัฒนธรรมในพื้นที่ศึกษาควรเน้นบทบาทด้านการพัฒนาจิตใจโดยการจัดกิจกรรมด้านการอบรมจริยธรรม และกิจกรรมภาคปฏิบัติด้านการเจริญสมาธิ ให้มากขึ้น

5. สรุป/องค์ความรู้ใหม่

ในการวิจัยเรื่อง บทบาททูตวัฒนธรรมของพระนิสิตกัมพูชาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นการศึกษาถึงบทบาททูตวัฒนธรรมของนิสิตชาวกัมพูชาที่มีบทบาทในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นบทบาทที่คาดหวัง สังคม และความเป็นจริง ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของนิสิตชาวกัมพูชาให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการส่งเสริมแนวทางการทำหน้าที่ของทูตวัฒนธรรมให้มีบทบาทที่สำคัญต่อการจัดการกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์สุขแก่นิสิตชาวกัมพูชาที่มาศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณานุกรม

- กระทรวงการต่างประเทศ, อ้างใน พระอภินันท์ ทะสุนทร “พุทธศาสนานิกายเถรวาทในฐานะการ
ทูตเชิงวัฒนธรรมในความสัมพันธ์ไทย-เวียดนาม” **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต (ภูมิภาคศึกษา)**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. **พระไตรปิฎกภาษาไทย**. ฉบับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 2539.
- สมหมาย ชินนาค. การทูตภาคประชาชนกับความมั่นคงของชาติและภูมิภาค: กรณีศึกษาวิถีชีวิต
การปรับตัว เครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมข้ามชาติและบทบาทในฐานะทูตทาง
วัฒนธรรมของพระนักศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ในประเทศไทย. **วารสารสถาบัน
วิชาการป้องกันประเทศ, ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2552)**.
- อำพา แก้วกำกวง. ผลกระทบระหว่างไทย-กัมพูชาและการบูรณาการความร่วมมือด้านความ
มั่นคงระหว่างประเทศ, **สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**
ศูนย์วิจัยสันติภาพ, 2551.

